

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

Presudom Vrhovnog suda FBiH od 04.06.2024. godine,
usvojena je revizija tužitelja i drugostepena presuda
preinačena - žalba tuženog odbijena i prvostepena
presuda potvrđena

KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 32 0 Ps 393096 22 Pž
Tuzla, 12.02.2024. godine

Kantonalni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudija Aide Škripić, kao predsjednika vijeća, Sabire Baraković i Alme Mujčinović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „NGH“ d.o.o. Tuzla, ulica Krečanska B-6, Irac I, koga zastupa punomoćnik Nusret Mešić, advokat iz Sarajeva, protiv tuženog „Rudnik mrkog uglja Đurđevik“ d.o.o., Đurđevik, koga zastupa punomoćnik Š.B., zaposlenik tuženog, radi duga, v.sp. 470.000,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Tuzla broj 32 0 Ps 393096 20 Ps od 24.02.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 12.02.2024. godine, donio je

P R E S U D U

Žalba se uvažava, prvostepena presuda preinačava u dosuđujućem dijelu u stavu prvom izreke, tako da se tužitelj u cijelosti odbija sa tužbenim zahtjevom.

Tužitelj se odbija sa zahtjevom za naknadu troškova žalbenog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude, obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 470.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 29.12.2020. godine pa do isplate, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.937,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24.02.2022. godine pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja prvostepene presude.

Stavom drugim izreke prvostepene presude, preko dosuđenog iznosa zakonskih zateznih kamata i troškova parničnog troškova, tužitelj je odbijen.

Protiv prvostepene presude žali se tuženi zbog svih razloga iz člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu: ZPP), s prijedlogom da se žalba uvaži, prvostepena presuda preinači, tako da se u cijelosti odbije

tužbeni zahtjev tužitelja, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na žalbu tužitelj je osporio žalbene navode i predložio da se žalba odbije i prvostepena presuda potvrdi.

Žalba je osnovana.

Iz podataka spisa i razloga pobijane presude proizilazi:

-da su tužitelj i tuženi u avgustu 2018. godine zaključili Ugovor broj: 151-ZD-18 o isporuci elektrohidrauličkih bagera kašikara (2 komada) zapremine kašike 11,5 m³, koji je protokolisan kod tužitelja dana 12.09.2018. godine pod brojem 118/18, a kod tuženog dana 15.08.2018. godine pod brojem 03-27/18, a kojim je za oba bagera ugovorena kupoprodajna cijena u iznosu od 10.998.000,00 KM (9.400.000,00 KM+1.598.000,00 KM PDV-a), uz rok isporuke za jedan bager osam mjeseci, a za drugi bager dvanaest mjeseci, sve računajući od dana potpisivanja ugovora, te je između ostalog za svaki dan neopravdanog kašnjenja u isporuci bagera ugovorena kazna od jedan ‰ (promil) od ukupne ugovorene kupoprodajne cijene bez PDV-a, a najviše 5% od kupoprodajne cijene bez PDV-a, te je ugovoreno da u slučaju isporuke bagera nakon isteka ugovorenog roka, tuženi zadržava pravo na naplatu ugovorne kazne, koja će se izvršiti umanjnjem plaćanja fakturisanog iznosa u visini obračunate ugovorne kazne;

-da su 11.09.2019. godine sačinjeni zapisnici o kvalitativnom i kvantitativnom prijemu ugovorenih bagera, u kojim je konstatovano da je isporuka bagera interni broj 1. izvršena sa kašnjenjem od 122 dana, a da je bager interni broj 2. isporučen u roku;

-da je tuženi tužitelju dostavio knjižnu obavijest broj 65-0082 od 03.10.2019. godine kojom je teretio tužitelja za ugovornu kaznu po predmetnom ugovoru za iznos od 470.000,00 KM, sa kojom se tužitelj saglasio potpisivanjem i ovjerom rubrike „izjava: saglasni sa knjiženjem“, nakon čega je tuženi dana 13.11.2019. godine tužitelju isplatio ugovorenu kupoprodajnu cijenu sa umanjnjem za iznos ugovorne kazne od 470.000,00 KM.

Također, iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Sadike Atlić dipl. ecc. od 12.01.2022. godine, koji je prvostepeni sud u cijelosti prihvatio, proizilazi da je vještak pri izradi nalaza i mišljenja koristila dokumentaciju koju su joj dostavili tužitelj i tuženi i to: analitičke i finansijske knjigovodstvene kartice za period od 01.01.2019. godine do 31.10.2021. godine, IOS i dokumentaciju o njihovim međusobnim sravnjenjima obaveza i potraživanja za period od 2019. godine do 2021. godine, pa je na osnovu dostavljene dokumentacije vještak utvrdila da je tužitelj 30.09.2019. godine knjižio iznos od 470.000,00 KM, odnosno za taj novčani iznos umanjio je svoje potraživanje prema tuženom za isporučene

bagere sa naznakom da se radi o penalima, te je isti novčani iznos penala knjižio i tuženi 03.10.2019. godine na način da je za taj iznos umanjio svoje obaveze prema tužitelju. Vještak je dalje u svom nalazu i mišljenju navela da su evidencije tužitelja za tuženog kao kupca, i evidencije tuženog za tužitelja kao dobavljača skoro u cijelosti usaglašene za period 01.01.2019. godine do 31.10.2021. godine, i da sa danom 31.10.2021. godine postoji samo neznatna razlika za iznos od 6.903,00 KM koji se odnosi na druge usluge, tj. remont glavne hidraulične pumpe bušilice BG-1, te je navela da je tužitelj vještaku prezentirao Specifikaciju IOS iz koje je vidljivo da je tuženom kao kupcu tužitelj 10.02.2020. godine uputio IOS na kojem je navedeno saldo potraživanja u iznosu od 1.694.546,12 KM, tj. u iznosu koji je knjižio i tuženi kao saldo obaveza prema tužitelju, pa da i ta činjenica ukazuje da je tužitelj ostao kod knjiženja penala u 2019. godini – KO u iznosu od 470.000,00 KM, a osim toga tužitelj je vještaku prezentirao i Konfirmaciju koju mu je uputio tuženi i koju je tužitelj ovjerio 27.04.2021. godine, a na kojoj je navedeno da je stanje tužiteljevog potraživanja prema tuženom na dan 31.12.2019. godine iznosilo 1.694.546,12 KM, i na kojoj tužitelj nije dopisao i potraživanje od 470.000,00 KM koje je ranije, tj. 30.09.2019. godine uporedo sa umanjnjem svog potraživanja prema tuženom u iznosu od 470.000,00 KM, evidentirao na kontu pod nazivom „Potraživanja za tužbe po osnovu penala“, a koje potraživanje prema nalazu i mišljenju vještaka nije bilo predmet uobičajenog međusobnog usaglašavanja. Također, vještak je u nalazu i mišljenju navela da je i tuženi vještaku dostavio IOS sa stanjem na dan 31.12.2018. godine koji je obostrano ovjeren i da su stanja na taj datum, odnosno na dan 01.01.2019. godine bila usaglašena, te je tuženi vještaku dostavio i IOS sa stanjem na dan 31.12.2020. godine koji mu je uputio tužitelj i na kojem je navedeno da tužitelj osporava samo iskazano stanje na istom za iznos od 6.903,00 KM, koji se odnosi na druge navedene usluge koje je tužitelj pružio tuženom.

Polazeći od naprijed navedenog činjeničnog utvrđenja, prvostepeni sud je s pozivom na odredbu člana 210. Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO), usvojio tužbeni zahtjev tužitelja, i tuženog obavezao da tužitelju isplati potraživani iznos od 470.000,00 KM, iznoseći zaključak da je ovaj novčani iznos tuženi zadržao bez valjanog pravnog osnova, sa obrazloženjem da tuženi tokom postupka nije dokazao da je prilikom prijema opreme-elektrohidrauličkog bagera kašikara LIEBHERR R 9200 E, zapremine kašike 11,5 m³ – interni broj 1., tužitelju bez odlaganja saopštio da zadržava pravo na naplatu ugovorne kazne, pa da mu radi toga u smislu člana 275. stav 5. ZOO, ne pripada pravo na ugovornu kaznu iz člana 270. stav 1. istog zakona.

Osnovano se žalbom ukazuje da je pobijana presuda rezultat pogrešne primjene materijalnog prava.

Prema odredbama člana 210. stav 1. i stav 3. ZOO pod neosnovanim obogaćenjem se podrazumijeva van ugovorni obligaciono-pravni odnos između sticaoca koji je obavezan na povrat imovine ili naknade vrijednosti onog dijela imovine ili imovinske koristi koju je stekao od osiromašenog bez pravnog osnova u pravnom poslu ili zakonu, odnosno bez pravnog osnova koji se nije ostvario ili je kasnije otpao.

Zato, u situaciji kada su tužitelj i tuženi zaključenim ugovorom odredili da u slučaju isporuke bagera nakon isteka ugovorenog roka, tuženi zadržava pravo na naplatu ugovorne kazne, koja će se izvršiti umanjenjem plaćanja fakturisanog iznosa u visini obračunate ugovorne kazne, kod utvrđene činjenice da je tužitelj svoje potraživanje po osnovu isporučenih bagera 30.09.2019. godine umanjio za iznos od 470.000,00 KM sa naznakom da se radi o penalima, da je tuženi ispostavio tužitelju knjižnu obavijest od 03.10.2019. godine kojom je teretio tužitelja za ugovornu kaznu po predmetnom ugovoru za iznos od 470.000,00 KM, sa kojom se tužitelj saglasio, te da je tuženi nakon toga za isti taj novčani iznos umanjio svoje obaveze prema tužitelju po osnovu kupljenih bagera, kao i da su tužitelj i tuženi u smislu prihvatanja ugovorne kazne u iznosu od 470.000,00 KM u cijelosti usaglasili svoja potraživanja za period 01.01.2019. godine do 31.10.2021. godine, te da i prema IOS-u koji je tužitelj uputio tuženom kao kupcu 10.02.2020. godine proizilazi da je tužitelj u 2019. godini, tj. 30.09.2019. godine knjižio penale-KO u iznosu od 470.000,00 KM, te da ni na Konfirmaciji koju je tuženi uputio tužitelju 27.04.2021. godine a koju je tužitelj ovjerio, nije dopisano potraživanje tužitelja od 470.000,00 KM po osnovu penala, ovaj sud nalazi da je tužitelj na naprijed opisani način priznao obavezu da tuženom plati određeni iznos na ime ugovorne kazne zbog kašnjenja u isporuci bagera broj 1., i to na ugovoreni način, tj. umanjenjem od strane tuženog fakturisanog iznosa u visini obračunate ugovorne kazne u iznosu od 470.000,00 KM, pa se u okolnostima konkretnog slučaja, suprotno iznesenom zaključku prvostepenog suda, ima uzeti da je tuženi u primjerenom roku, kakvog ima u vidu odredba člana 273. stav 5. ZOO, saopštio tužitelju da zadržava svoje pravo na ugovornu kaznu.

Zato, u situaciji kada je tuženi naplatu ugovorne kazne izvršio na ugovoreni način, tj. umanjenjem plaćanja fakturisanog iznosa u visini obračunate ugovorne kazne od 5% od ukupno ugovorene cijene bez PDV-a, što u konkretnom slučaju iznosi 470.000,00 KM, suprotno iznesenom stavu prvostepenog suda, ovaj sud nalazi da na strani tuženog nije došlo do sticanja imovinske koristi bez pravnog osnova, a time ni do osiromašenja tužitelja za predmetni iznos ugovorne kazne, pa je pogrešno postupio prvostepeni sud kada je s pozivom na odredbu člana 210. ZOO usvojio tužbeni zahtjev tužitelja, te tuženog obavezao da tužitelju isplati potraživani iznos od 470.000,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom

kamatom počev od 24.02.2022. godine pa do isplate, na što se žalbom osnovano ukazuje.

Ostale žalbene navode ovaj sud nije posebno cijenio, jer nisu od odlučnog značaja za rješavanje po izjavljenoj žalbi (član 231. ZPP).

Imajući u vidu naprijed izloženo, valjalo je primjenom odredbe člana 229. tačka 4. ZPP, žalbu uvažiti, prvostepenu presudu preinačiti u dosuđujućem dijelu u stavu prvom izreke, i u cijelosti odbiti tužbeni zahtjev tužitelja zajedno sa kamatnim zahtjevom i troškovima postupka, kako je to navedeno u stavu prvom izreke ove drugostepene presude, dok je u pogledu neožalbenog odbijajućeg dijela u stavu drugom izreke, prvostepena presuda ostala neizmijenjena (član 221. ZPP).

Odluka o troškovima žalbenog postupka tužitelja donesena je na osnovu odredbe člana 386. stav 1. ZPP. Naime, tužitelj je u konačnom izgubio spor pa je odbijen i sa zahtjevom za naknadu potraživanih troškova za sastav odgovora na žalbu, kako je navedeno u stavu drugom izreke ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Aida Škripić, s.r.